noviny
METROPOL

číslo 03 / ročník XII / březen 2019

Adéla Vavrušková

- *Trenérka a porotkyně mažoretkového sportu*
- *Založila v České Lípě úspěšný soubor Adelline, který slaví letos 10 let existence*
- *Jedna z prvních zakládajících členů CMA (Czech Majorettes Association, z.s.)*

Krása, za kterou stojí velká dřina a ještě větší srdce. To jsou mažoretky. Daří se jim nebývale na Českolipsku, kde fungují hned tři úspěšné soubory. Adéla Vavrušková (27) jeden z nich – Adelline – dovedla od jeho vzniku až k úspěšné účasti na mistrovství světa v Kapském městě loni na přelomu léta a podzimu. „Toužila jsem po vlastních projektech, chtěla jsem, aby to, co mám ráda, mělo hodnotu a dávalo smysl, proč to děláme, " vzpomíná na začátky své cesty dnes, kdy Adelline slaví 10 let své existence.

Mažoretkový sport je dřina

Jste trenérka, jedna z prvních zakladatelek české asociace mažoretek (CMA) - vzpomínáte si ještě na sebe jako na začínající mažoretku?

To se nedá zapomenout, taneční škola Duha čerstvě otevřela kroužek a já, tehdy ve třetí třídě základní školy, jsem se díky setkání s dobrou trenérkou nadchla. A i když pak byla ta cesta trochu krkolomná a klikatá, v 16 letech jsem hlavně díky své mamince založila kroužek mažoretek. Jmenovaly jsme se Fialky, protože jsme měly fialové kostýmy, které jsme rychle pořídily z druhé ruky. Šílené kostýmy z šíleného materiálu, ze kterého se šily uniformy. Byly jsme prostě začátečnice.

Mažoretky jsou ale často právě s uniformami spojované.

To už nějaký čas neplatí a souvisí to s vývojem tohoto sportu, který se od uniforem a pochodování na dechovku posunul k moderní hudbě, zajímavým a tematickým choreografiím a efektním kostýmům. Mažoretky jsou dnes zcela plnohodnotným odvětvím sportu, který prošel velkou změnou. Mluvím o náročném sportu, založeném na choreografiích. Gymnastika, rytmus, scénický tanec a práce s hůlkou, to musí dokonale ovládat dnešní mažoretky. Ale upřímně řečeno, na našich náborech se pořád ještě potkávám s rodiči, kteří mají tu utkvělou představu, že mažoretka jen v uniformě pochoduje po chodníku. Tohle jejich dětem ale určitě nenabízím, i když sama jsem tak začínala.

Jaká je tedy vaše vize úspěchu, proč jste opustila fialové Fialky a stala se souborem sebevědomých Adellinek?

Na střední škole (Euroškola Česká Lípa) jsem v sobě našla jednu věc: odhodlání pro vlastní projekty. Tehdy jsem chtěla být letuška, určitě ne učitelka jako maminka, ani inženýrka jako babička. Ale byla jsem tehdy také mažoretka, vedla ten svůj kroužek a jednoho dne jsem do něj to svoje odhodlání přinesla. A taky touhu účastnit se soutěží a vyhrávat je. Pamatuju si ještě na ty vykulené oči, které na mě holky upřely – jsou to mimochodem dnes ty nejstarší v Adelline. A tak jsme už nechtěly být Fialky. Tedy „jen" kroužek. Chtěly jsme být lepší, soutěžit s ostatními, být sebevědomější a hrdé na to, co umíme. Vlastně jsem původně nezamýšlela pojmenovat soubor po sobě, ale nakonec někoho napadla taková přesmyčka a všechny si odsouhlasily, že právě tak se chtějí jmenovat. Adelline. Nebyla jsem nikdy líná za svým snem jít, vstávat ráno ve tři hodiny a jezdit na Moravu se učit.

Trvalo pár let, než jste dosáhly na soutěžní úspěchy, dnes se ale můžete pochlubit velkými tituly.

Ještě v roce 2014 jsme byly osmé v republice, o dva roky později už naše úroveň vzrostla a vyhrály jsme náš první titul Mistryň ČR, v roce 2017 jsme si pak z evropské soutěže přivezly první mistrovský titul pro miniformace. Loni jsme obhájily titul mistryň ČR a ze světové soutěže v Kapském Městě jsme přivezly 14 medailí ze 16 startů.

To je rychlá cesta na výsluní…

Nemyslím si to. Je za tím hodně práce, hlavně na motivaci. Pořád dokola vysvětluji, co je principem Adelline, proč tak tvrdě trénujeme. Ne všechny holky ale touží být profíci, ne všechny to baví a také ne všichni rodiče to chtějí podporovat. Mažoretkový sport je také hodně o penězích. I když hledáme sponzory a jsme vděční za každý příspěvek, rodiče se musí podílet na nákladech. Kostýmy něco stojí a co choreografie, to šití nových. Také nemůžeme usnout na vavřínech, tak stále sleduju trendy, hledám novinky, učím se od nejlepších. Takže pak jsou tu také ty investice do kvalitních workshopů a letních škol.

Jaké jsou limity vašeho sportu?

Ty jsou právě v lenosti, neochotě vstávat a trénovat, obětovat něco ze svého pohodlí. A pak taky v rodičích, v jejich ochotě podporovat své děti, soubor a podílet se na nákladech. Bohužel vidím, že když dítěti chybí srdce a láska k tomu sportu, tak to vlastně nemá smysl dělat. Vzpomínám na svůj první tým, na tu jejich obrovskou chuť zlepšovat se, vyhrát. Dnešní nové Adellinky přicházejí do už rozjetého vlaku, vítězství považují skoro za samozřejmé, ale není to tak. Pohodlnost, lenost to všechno mohou lehce zkazit. Takže malé mažoretky potřebují mít dostatek nadšení pro to, co dělají, a ty větší zase podporu rodičů. Když ale děti i rodiče budou chápat princip Adelline, a tím je být v mažoretkovém sportu úspěšné, tak to společně zvládneme.

Adelline letos slaví 10 let své existence. Kolik mažoretek vaším souborem prošlo?

Aktuálně je v souboru 94 mažoretek, dohromady jsem za těch deset uplynulých let měla v souborech odhaduji 160 dětí. A s nimi spoustu rodičů, protože ti jsou našimi velkými pomocníky, kterým chci extra poděkovat.

Za pár dnů se vám narodí děťátko. Co potom? Přijde nějaká změna?

Žádná změna, pojedeme dál. Vychovala jsem si trenérky i asistentky. Prostě tam chvíli nebudu a pak zase budu, s šátkem a dítětem na břiše. A holkám prostě přibyde malý bodyguard – v červenci určitě společně pojedeme na mistrovství Evropy do Zagrebu.

Připravila: Romana Žatecká, foto: archiv Adelline

POZVÁNKA na jedinečnou módní show

czech fashion week 2019

TEPLICE 8/6/2019

Žaneta Morštadt
modelka

Liberecký kraj hledá Knihu roku

Liberecký kraj | Březen je měsíc jako stvořený pro zamyšlení se nad tím, která kniha si zaslouží titul Kniha roku Libereckého kraje. V letošní soutěži Libereckého kraje se o něj uchází téměř tři desítky regionálních titulů.
Finalisté soutěže Kniha roku Libereckého kraje jsou většinou knihy odkazující na historické okamžiky kraje a osobnosti zde v minulosti žijící - Příběhy z válečných a poválečných Sudet, podtitul Mimoňští rodáci vzpomínají, Historie očima dělníka, Kamenický Šenov a jeho Starý hřbitov, pomníky a lidé pod nimi pochovaní, jak vypadali, jací byli, čím se živili a kde bydleli, Za okny jsou Sudety, Obchodníci v Rakouském císařství Stružnice - Praha – Vídeň, Zapomenutí hrdinové druhého Československého odboje, Jan Nepomuk hrabě Harrach - ze života českého kavalíra, Karl Kostka a Německá demokratická svobodomyslná strana v Československu v době před 2. světovou válkou, Nordböhmischer Excursions-Club a 140 let vlastivědné práce na Českolipsku. Soutěž také ukazuje, že v Libereckém kraji vzniklo hodně knih o historii a současnosti měst a obcí - Příšovice, Kozákov - příběh hory, Nový Bor v letech první Československé republiky 1918 – 1938, Český ráj, Historie domů v obci Vyskeř, Česká Lípa město na Ploučnici, Liberec, Výlety po Hodkovicích nad Mohelkou aneb 10 let Cesty za poznáním. Zajímavá jsou i knihy pro děti a mládež - Písečníci a bludný asteroid, Pohádky skřítka Penízka, ARTUR Příběhy veselého pejska, Purpurová noc 2: Tisíciletý démon.
O titul se ucházejí i knihy Nula Jedna, Žít v Liberci, Doslovy, Jan Měřička 2005 – 2018, O věčných proměnách lesa, Ještědské květy, Střípky z Ráje II, sborník literárních prací, Perličkové ozdoby z Poniklé. Výherce převezme cenu 23. dubna 2019 v Krajské vědecké knihovně v Liberci u příležitosti Světového dne knihy a autorských práv. (rž)

Dvacet let od vstupu do NATO

Praha | Předseda Senátu Jaroslav Kubera jako jediný český ústavní činitel jednal s bývalou americkou ministryní zahraničí Madeleine Albrightovou. Bilaterální schůzka se konala na Pražském hradě v rámci oslav 20. výročí vstupu ČR do Severoatlantické aliance.

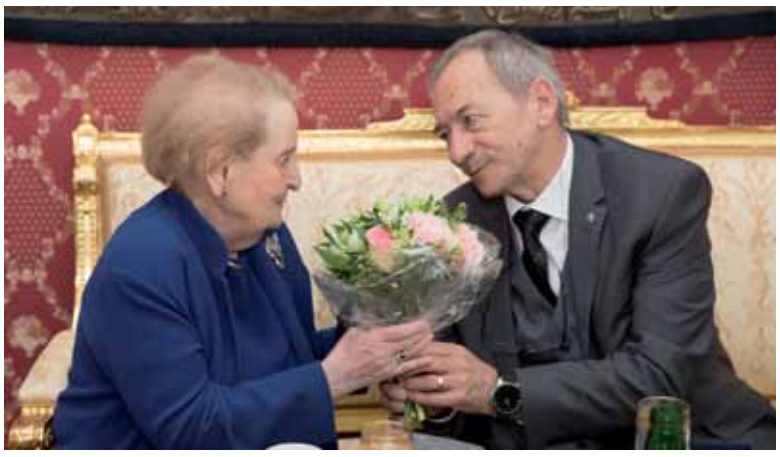

Hovořili zejména o cestách, jak zmírnit rozdělování společnosti, které nejen v českém, ale i evropském a americkém veřejném prostoru v posledních letech panuje a někteří politici ho svými výroky a konáním prohlubují. *„Místo toho, aby se politici scházeli u jednacího stolu a hledali konsenzus, často na sebe jen pokřikují prostřednictvím sociálních sítí. Navíc neumějí přijímat prohry. Společnost je rozdělená a příkopy mezi levičáky a pravičáky, chudými a bohatými či městem a venkovem se dále prohlubují. To mě velmi trápí,“* řekl Jaroslav Kubera.
Madeleine Albrightová vnímá tento pocit i v prostředí politiky USA, ve kterém je stále aktivní. *„Chodím do Kongresu, ale protože jsem demokratka, nedostala jsem pozvání do Bílého domu. Je třeba, abyste do USA přijel, abychom propojili Senát Parlamentu ČR s Kongresem a jeho členy. Je hodně oblastí, ve kterých by mělo Česko s USA spolupracovat na parlamentní úrovni. Můžeme společně udělat velké věci,“* uvedla Albrightová. Zároveň ocenila, že Jaroslav Kubera pravidelně podporuje aktivity učitelek a učitelů češtiny na amerických školách. Letos se za nimi vypraví poprvé v pozici předsedy Senátu, a to na přelomu května a června. (od dop.)

Olympiáda dětí a mládeže už hýbe Libereckým krajem

Liberecký kraj | Hostiteli letní Olympiády dětí a mládeže České republiky budou tři města našeho regionu – Liberec, Jablonec nad Nisou a Bedřichov. Hry se budou sice konat až v červnu, ale už teď jsou přípravy v plném proudu. Vedle organizace stravování, přepravy či ubytování závodníků a jejich doprovodu začal také kraj pod vedením sportovních hvězd z regionu pravidelně cvičit se žáky základních a středních škol.

„Se cvičením jsme začali na školách v Liberci a Jablonci nad Nisou. Od začátku roku jsme navštívili dvanáct škol a do projektu zapojili 767 žáků,“ říká Petr Tulpa, náměstek pro školství, mládež, tělovýchovu, sport a zaměstnanost.
První, kdo si mohl s profesionálním sportovcem zacvičit, byli žáci 5. třídy Základní školy Pivovarská v Jablonci nad Nisou, kam zavítala bývalá profesionální lyžařka Nikola Sudová. Pod jejím vedením začala hodina tělesné výchovy tradiční rozcvičkou, po které žáci plnili různé sportovní disciplíny. Na závěr se Nikola Sudová spolu se všemi žáky podepsala na pamětní desku, která žákům zůstane ve třídě jako vzpomínka na ODM.
Cvičení s bývalým trenérem biatlonu Markem Lejskem úspěšně absolvovali žáci 6. a 7. tříd Základní školy Šumavská v Jablonci nad Nisou a žáci 1. a 3. třídy ZŠ Oblačná v Liberci. Pro studenty Gymnázia Jeronýmova v Liberci si Zuzana Kocumová, bývalá běžkyně na lyžích a dvojnásobná mistryně světa ve Spartan Race, připravila zkrácenou a odlehčenou formu překážkové tratě, která částečně simulovala dráhu soutěžní, ve které ona sama pravidelně a s úspěchem závodí.
Florbalovou hodinu zažili žáci 6., 7. a 8. tříd liberecké ZŠ Barvířská spolu s Radkem Valešem, útočníkem FBC Liberec, Matějem Kluchem, kapitánem FBC Liberec a hlavním trenérem FBC Liberec Zdenkem Skružným. Hodinu florbalové průpravy si také užili žáci ZŠ a ZUŠ Jabloňová, ZŠ Aloisina výšina a ZŠ Česká v Liberci. A tělocvik s oblíbenou Nikolou Sudovou si mohli vyzkoušet žáci 4., 5., 6. a 8. tříd ZŠ Na Výběžku. Naopak hodinu pohybových aktivit pro žáky 5. a 7. tříd ZŠ, ZUŠ a MŠ Frýdlant a ZŠ Husova si připravil Zbyněk Valoušek, trenér české reprezentace v klasickém lyžování. (rž)

Nadace SYNER spustila vlnu solidarity

Do veřejné sbírky na pomoc rodině z Kořenova se již zapojily desítky lidí včetně hokejistů klubu Bílí Tygři Liberec, kteří letos získali Prezidentský pohár pro vítěze základní části extraligy.

Liberec | Nadace SYNER, která již dvacátým rokem pomáhá handicapovaným občanům a podporuje dětské domovy, pěstounské rodiny či seniory, v březnu otevřela veřejnou sbírku pro rodinu Ješutových z Kořenova na Jablonecku. Manžele s třemi malými ratolestmi postihlo několik ran za sebou. *„Chceme dětem zajistit důstojné a funkční bydlení, protože současný zdravotní stav nedovolí rodičům pokračovat v rekonstrukci domečku fyzicky, ani finančně. Za podpory hokejových Bílých Tygrů a naší nadace jsme již rodině předali šek na 200 000 korun,“* uvedla představitelka Nadace SYNER Eva Syrovátková.

Rodina Ješutových na ledě Home Credit Areny převzala šek od představitelky Nadace SYNER Evy Syrovátkové a kapitána Bílých Tygrů Petra Jelínka

Ke sbírce se přidal i fitness trenér a Muž roku 2015 Jakub Kraus

Současně proběhla aukce charitativních dresů, jejíž výtěžek ve výši 128 900 korun opět poputuje k Ješutovým. Nadace také zřídila transparentní účet 115-8667150257/0100, kam lidé a firmy mohou příspěvky zasílat. Ke konci března bylo na účtu přes 300 tisíc korun. *„Příběh Ješutových je skutečně dojemný a je až neuvěřitelné, jací se z dětí stali bojovníci,“* říká Eva Syrovátková ke zlomovým událostem rodiny, které jsou detailněji popsány na www.nadacesyner.cz. Zde je také možnost příběh sdílet na facebooku, jak to už učinily desítky lidí.

Mezi prvními se ke sbírce přidal Jakub Kraus, Muž roku 2015 a osobní trenér českých celebrit. *„Vybrali jste dobře, rád projekt finančně podpořím a o další pomoc požádám na sociálních sítích,“* sdělil Kraus, který naši republiku bude reprezentovat na světové soutěži Mister World 2019.
Sbírka pokračuje i prostřednictvím kasiček umístěných v liberecké Home Credit Areně, od dubna budou moci lidé přispívat také v pražském obchodním Centru Krakov.

Děkujeme, pokud se i vy rozhodnete pomoci! **Číslo transparentního účtu: 115-8667150257/0100**

Třetí vlna kotlíkových dotací

Liberecký kraj | Zastupitelstvo schválilo zapojení kraje do třetí vlny kotlíkových dotací. Nový program odstartuje letos v červenci, příjem žádostí se spustí v září. Po rozhodnutí o poskytnutí dotace od ministerstva životního prostředí bude moci kraj rozdělit na výměnu zastaralých neekologických kotlů za ekologické zdroje tepla celkem 139 milionů korun.

Žadatelé mohou vyměnit kotle na ruční přikládání 1. a 2. emisní třídy za automatické kotle na biomasu, tepelná čerpadla a plynové kondenzační kotle. V letošní výzvě nebude možné pořídit kombinovaný kotel na uhlí a biomasu. Výše podpory závisí na druhu pořizovaného zdroje tepla. Stejně jako v předchozích výzvách budou zvýhodněni ti žadatelé, kteří žijí v obcích se zhoršenou kvalitou ovzduší.

Výzvu k podávání žádostí kraj vyhlásí letos v červenci. Zájemci pak mohou žádat o podporu od září. *„Vzhledem k tomu, že se při minulém kole kotlíkových dotací osvědčilo elektronické podání žádosti o dotaci a následné doložení vytištěné žádosti včetně příloh, zůstane kraj u tohoto způsobu podání,“* dodala Radka Loučková Kotasová, členka rady kraje pro resort hospodářského a regionální rozvoje, evropských projektů a územního plánování.

V průběhu vyhlášené výzvy plánuje správce programu – odbor regionálního rozvoje a evropských projektů – semináře pro žadatele ve vybraných obcích kraje. Zájemci se zde dozví informace o podmínkách vyhlášeného programu, důležitých termínech a také postupech, jak žádost na krajský úřad podat. Podrobnější informace týkající se plánovaných seminářů najdou žadatelé začátkem září na webových stránkách programu http://dotace.kraj-lbc.cz/kotlikove-dotace. (rž)

Projekt Naše sestra boduje

Liberecký kraj | Za systém ošetřovatelské dokumentace a nastavení procesu ošetřovatelství sbírá Krajská nemocnice Liberec, a.s., jedno ocenění za druhým. Loni uspěla v soutěži o Cenu Antonína Vejtasy, nyní jeho výjimečnost ocenili v 11. ročníku soutěže Bezpečná nemocnice, kde získal v nabité konkurenci projektů z celé České republiky skvělé třetí místo.

Projekt „Naše sestra“ vznikl v Liberci ze dvou důvodů: Administrativní zátěž zdravotníků roste, středního nelékařského personálu ubývá. Výzvy změnit to se ujal projektový tým a jak je vidět, úspěšně. Administrativa založená na velkém počtu nejrůznějších formulářů, nesrozumitelně předdefinované diagnózy a malá výtěžnost zapsaných dat jsou dnes v liberecké nemocnici minulostí. „Bezpečí pacientů papírová dokumentace nezajistí. Jsou to sestry, které se starají o pacienty a které papírování nesmí přetěžovat. Zjednodušení dokumentace vedlo k tomu, aby čas, který věnují skutečné péči o pacienta, a evidování toho, jak se o něj starají, byly ve správném poměru ve prospěch pacienta“, říká Eva Nesládková, manažerka kvality KNL, za projektový tým „Naše sestra“.

Běží náborová kampaň Doporuč a získej

Nedostatek lékařů a odborného zdravotního personálu řeší různě nemocnice i města v Libereckém kraji. V České Lípě už v loňském roce spojily síly město a zdejší nemocnice a nabízejí různé výhody a bonusy.

Českolipská nemocnice letos představila náborovou kampaň Doporuč a získej, ta je určena každému, kdo doporučí vhodného zaměstnance do nemocnice. Postup je zcela jednoduchý, stačí zaslat životopis kandidáta s uvedením vlastních kontaktů na zamestnani@nemcl.cz nebo navštívit personální oddělení osobně. Podmínkou pro získání odměny je například to, aby byla pozice vypsaná na webových stránkách nemocnice, kandidát v českolipské nemocnici nepracoval 5 let zpětně, byl občanem EU nebo vydržel na pozici minimálně po dobu tří měsíců v úvazku 1,0.

„Výše odměn za doporučení jsou pak opravdu zajímavé - pro obor praktická sestra 3 000 Kč, všeobecná sestra, dětská sestra, porodní asistentka, fyzioterapeut, radiologický asistent 5 000 Kč a lékař 8 000 Kč,“ říká Markéta Amrichová, která má v českolipské nemocnici na starosti strategie a marketing.

Finanční motivaci pro absolventy medicínských studií zvolilo i město Česká Lípa, které loni přišlo s novým dotačním titulem a letos ho opakovaně vypsalo. Je určený lékařům, kteří by si ve městě chtěli otevřít ordinaci ve vyjmenovaných odbornostech. Aktuálně je totiž nedostatek lékařů v oborech stomatologie a revmatologie, jako problematická se do budoucna jeví oblast všeobecného praktického lékařství pro dospělé a všeobecného praktického lékařství pro děti a dorost, a to z důvodu vysokého průměrného věku těchto lékařů (56-58 let). Dlouhé objednací lhůty (3-6 měsíců) jsou v ordinacích očních lékařů v České Lípě, proto dotace chce podpořit i nové oftalmologické ordinace.

O dotaci ve výši až 500 tisíc korun loni nikdo nepožádal, v letošním roce je však opět v nabídce dotací města. Více informací najdou zájemci na www.mucl.cz. (rž)

OSLAVTE S NÁMI SVĚTOVÝ DEN VODY

Světový den vody, který letos opět připadá na 22. března, má za cíl poukázat na nedostatek pitné vody v mnoha rozvojových zemích, jenž se tam stává stále větším problémem. Ačkoliv ve vyspělých státech mají lidé k vodě neomezený přístup a plýtvají jí, více než 800 milionů obyvatel Afriky a Asie trpí jejím nedostatkem. Je proto důležité si uvědomit, že kvalitní pitná voda není ve světě nic samozřejmého, a měli bychom si jí vážit.

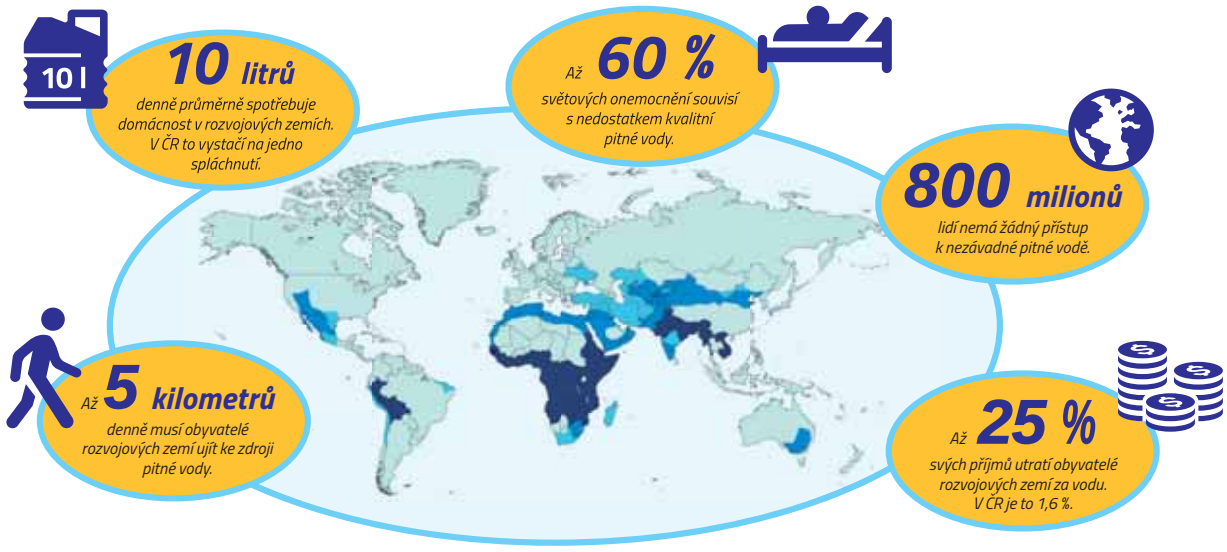

SVS: NEUSTÁLÝ PŘÍSTUP K VYSOCE KVALITNÍ PITNÉ VODĚ

Díky SVS a SčVK obyvatelé severních Čech problémy s nedostatkem pitné vody řešit nemusí. Neustále mají k dispozici vysoce kvalitní vodu, která je mnohem levnější než ta balená. To se ani v budoucnu nezmění. Severočeská vodárenská společnost totiž neustále modernizuje vodohospodářský majetek, do kterého ročně investuje asi 1,7 miliardy korun.

1/10 Zásobujeme pitnou vodou desetinu obyvatel České republiky.

Za rok vyrobíme 73 milionů m³ pitné vody.

Vyřešíme přes 6 000 havárií za rok.

Ročně vyčistíme 88 milionů m³ odpadních vod.

Máme unikátní distribuční systém, díky kterému zajišťujeme dostatek vody i při enormním suchu.

SVS www.svs.cz

SčVK www.scvk.cz

inzerce

Pozoruhodný příběh

Rytířské řády mají svůj původ v období křížových výprav, jsou spojeny s expanzí křesťanských států (v prvé řadě západoevropských) na území předního východu a se vznikem Jeruzalémského království.

Roku 1071 utrpěl byzantský císař Roman IV. Diogenes katastrofální porážku v bitvě se seldžuckými Turky u Mantzikertu, v jejímž důsledku Turci postupně obsadili většinu Malé Asie. Turecká ofenzíva se následně obrátila proti chalífátu dynastie Fátimovců a jejím državám v Sýrii a Egyptě. Roku 1078 Turci dobyli i fátimovský Jeruzalém a křesťanům výrazně ztížili návštěvy svatých míst. Trvalo však ještě téměř dvě desetiletí, než papež Urban II. roku 1095 na základě prosby byzantského císaře Alexia I. Komnena o pomoc v boji proti Seldžukům vyhlásil první křížovou výpravu. V jejím důsledku došlo na přelomu 11. a 12. století k vytvoření Jeruzalémského království a dalších tzv. křižáckých států.

Konstantin Veliký

Zde se postupně formovala nová elita, ke které samozřejmě náleželi i před-

stavitelé církve. Náboženské řády tehdy hrály v životě křesťanské Evropy (včetně Svaté země) důležitou úlohu. V Jeruzalémě často spravovaly a vedly špitály, které se staraly o poutníky a potřebné. Takový byl i původ pozdějších neslavnějších rytířských řádů – johanitů, templářů a německých rytířů, které v průběhu 12. století vznikly v Palestině. Kromě nich zde působilo i několik dalších podobných organizací, které sice nedosáhly takového významu, ale zato některé (Řád Božího hrobu, Řád sv. Lazara) v pozměněné podobě existují dodnes.

Zásadním zlomem v existenci rytířských řádů bylo dobytí posledních křesťanských opěrných bodů, zbytků Jeruzalémského království – zejména pád Akkonu roku 1291. Zatímco johanitům se podařilo vybudovat nový opěrný bod na Rhodu (1309) a později na Maltě (1530) a německým rytířům ve 20. a 30. letech 13. století v Pobaltí, templáři šli jinou cestou. Svými ekonomickými a dalšími aktivitami se stali trnem v oku řadě šlechticů i panovníků, zejména francouzského krále Filipa IV.

V říjnu 1307 byla velká část členů řádu zatčena a o pět let později řád zrušen. Zlatá doba rytířských řádů skončila spolu se středověkem. Po přestupu velmistra německých rytířů Albrechta von Hohenzollern k luteránství (1525) a přeměně řádového státu ve světské Pruské vévodství hledal tento řád dlouhou dobu svou novou identitu a také význam johanitů (maltézských rytířů) od 17. století stále klesal. Jeho existenci navíc zásadním způsobem ohrozila anexe Malty Napoleonem Bonapartem (1798).

Absolutní většina rytířských řádů byla římsko-katolických, byť se některé (nebo spíše jejich odnože) dostaly pod kontrolu protestantů (např. braniborská baillei johanitského řádu), nebo si dokonce načas do svého čela zvolili člena pravoslavné (ortodoxní) církve (velmistrem maltézských rytířů byl v letech 1798-1801 ruský car Pavel I.). Pravoslavné rytířské řády jsou ovšem mimořádně vzácné a v žádném případě nešlo o tak masové a známé organizace, jakými byli templáři či johanité. Jejich význam byl také spíše regionální, což způsobovala i neexistence společné a jediné nejvyšší autority, jakou pro katolickou církev představovala osoba římského papeže.

Pravoslavné členy dnes má zejména Řád sv. Lazara (u nás obnovený Karlem knížetem Schwarzenbergem roku 1937). Ten totiž po svržení bourbonské monarchie ve Francii červencovou revolucí roku 1830 přišel o patronát tamních panovníků a byl obnoven s pomocí řeckokatolického patriarchy a nejvyššího řeckokatolického představitele Jeruzaléma, Antiochie, Alexandrie a Orientu.

Rozhodně nejznámějším pravoslavným řádem, resp. řádem s pravoslavnými kořeny, je Řád sv. Konstantina, který dnes existuje v několika odnožích. Jeho počátky nejsou známy. Podle tradice řád navazuje na ozbrojenou družinu padesáti mužů, kteří pro římského císaře Konstantina Velikého († 337) střežili vojenskou standardu

Svaté labarum

s Kristovým monogramem (tzv. Svaté labarum).

Tuto družinu podle kroniky biskupa Eusebia z Kaisareie (260/265-339/340) založil roku 312 sám římský císař Konstantin Veliký, ale první potvrzené zprávy o rytířích sv. Konstantina pocházejí až z konce 12. století.

Počátek historicky doloženého rytířského řádu je tak spojen až s osobou Izáka II. Angela, v letech 1185-1995 a 1203-104 byzantského císaře, který roku 1190 určil za jeho duchovního ochránce sv. Jiří a řád podřídil řeholi sv. Basila. Řád sv. Konstantina se v Byzanci těšil značné úctě a jeho členové museli pocházet z urozených rodin (byť zdejší šlechta byla od západoevropské značně odlišná).

Eusebios z Kaisareie

Sledovat historii řádu od dobytí Konstantinopole vojsky čtvrté křížové výpravy roku 1204 je velmi obtížné. Podle nepotvrzených zpráv na 600 rytířů řádu padlo během obrany Konstantinopole při posledním tureckém útoku roku 1453. Na základě tradice se velmistrovství předávalo mezi příslušníky rodu Komnénovců, kteří sice v té době neseděli na byzantském trůnu, déle než staletí však vládli Epirskému despotátu a do roku 1461 také Trapezuntskému císařství.

Antonio Angelo Flavio Comneno, poslední velmistr Konstantinova řádu z rodu Komnénovců

Po pádu Byzance a dalších východokřesťanských států v oblasti Balkánu a Malé Asie Turky se někteří členové rodu Komnénovců usadili v Itálii, kam přenesli i Konstantinův řád. Jeho existence a nárok členů rodu na velmistrovský úřad byla opakovaně potvrzena během druhé poloviny 16. a v 17. století. Kromě papeže a hlavy katolické církve Klementa VIII. to byl např. španělský král Filip III., římský císař Ferdinand II., jeho vnuk Leopold I. a také řada jiných italských či středoevropských vladařů.

Posledním velmistrem (a zřejmě též posledním členem) z rodu Komnenů byl Antonio Angelo Flavio, který se v Itálii honosil prázdným titulem makedonského knížete (príncipe de Macedonia).

Ten roku 1698 postoupil velmistrovský úřad Františkovi Farnese (1678–1727), vévodovi Parmy a Piacenzy, kterého v následujícím roce v úřadě potvrdili císař Leopold I. a papež Inocenc XII. Zanedlouho ale došlo k vážné komplikaci. František ani jeho mladší bratr Antonín (1679-1731) neměli mužské potomky. Parmské vévodství tak přešlo na jejich neteř Alžbětu (1692–1766), která byla od roku 1714 druhou manželkou španělského krále Filipa V. Když jejich nejstarší syn Karel (1716-1788) usedl roku 1731 na parmský trůn, přijal i hodnost velmistra Konstantinova řádu sv. Jiří, jak se tento starobylý byzantský řád v té době nazýval. Neměl však již charakter řádového bratrstva, ale dynastického řádu rozděleného do několika tříd.

František Farnese, vévoda z Parmy,jako velmistr Konstantinova řádu sv. Jiří

Karel z Anjou, pozdější Karel III. Španělský, jako vévoda z Parmy (1732) s velkokřížem Konstantinova řádu

Karlova vláda v Parmě neměla dlouhé trvání. V důsledku válek o polské nástupnictví vyměnil roku 1735 toto vévodství za Neapolsko-sicilské království a do své nové země přenesl také zděděný řád. To mělo pro budoucnost vážné následky. Po válkách o španělské dědictví (1748) získal Parmu Karlův mladší bratr (a další syn Alžběty Farnese) Filip (1720-1765), který si začal velmistrovství řádu z titulu vládce Parmského vévodství nárokovat. Neúspěšně, ale roku 1816 jeho nároků využila arcivévodkyně Marie Luisa, dcera rakouského císaře Františka I. a manželka císaře Francouzů Napoleona, které byla po vídeňském kongresu svěřena vláda nad Parmou. Marie Luisa obnovila Konstantinův řád jako řád parmský, čímž jej rozdělila do dvou odnoží. Tento stav zůstal zachován i poté, když se po smrti Marie Luisy roku 1847 vrátili na trůn Filipovi potomci a převzali nejen Parmu, ale také Konstantinův řád. Když roku 1861 vzniklo Italské království pod vládou savojské dynastie, byly všechny ostatní panovnické rody – včetně Bourbonů v Království obojí Sicílie (Neapolsku-Sicílii) a Parmě – sesazeny z trůnu. Obě linie tohoto rodu si však Konstantinův řád sv. Jiří ponechaly a dodnes jej udílí jako řád rodinný. S tímto stavem ale není ani jedna linie rodu srozuměna a schizma má pro tento řád podobné důsledky, jako spory o velmistrovství v Řádu sv. Lazara, které na konci 60. let 20. století vedly k faktickému rozpadu této organizace.

Dekorace parmského a neapolskosicilského Konstantinova řádu sv. Jiří

Dekorace Řádu sv. Konstantina a Heleny

Přetrvávající spory mezi Obojí Sicílií a Parmou byly zřejmě důvodem vzniku třetí řádové větve, Řádu sv. Konstantina a Heleny, který vznikl v polovině 20. století. Registrován byl v květnu 1953 ve Švýcarsku coby organizace pečující o ochranu křesťanství. Aktivní byl primárně v charitativní oblasti a to nejen v Evropě, ale v Africe včetně Egypta. Jeho pravoslavná (ortodoxní) orientace přispívala ke sbližování s tamními církvemi a to zejména s řeckou pravoslavnou církví v egyptské Alexandrii. Proto také vzal řád v květnu 1970 v ochranu alexandrijský patriarcha řecké ortodoxní církve. V roce 1982 byl tomuto společenství udělen status čestné stráže Apoštolského trůnu Alexandrie. I tento řád se později rozdělil do několika linií, které jsou dnes činné především v západní Evropě a Severní Americe.

Do českých zemí řád přivedl Adalbert Esterházy (1918-2002). Tento mimořádně činorodý muž byl ale zároveň velmi kontroverzní osobností, což mělo pro řád pochopitelné důsledky. Narodil se 13. října 1918 v Domaníně na moravském Slovácku jako syn Jana Kozáka a Filomeny Jiříkové a jeho původ byl stejně pozoruhodný jako pozdější život. Filomena se totiž narodila v roce 1894 jako nemanželská dcera Karla hraběte Esterházyho de Galantha (1847-1919), hlavy forchtensteinské linie Esterházyů, jednoho z nejslavnějších šlechtických rodů habsburské monarchie. Této větvi náležel nemalý majetek, mj. rozsáhlý fideikomis Cseklész a Szenc (Bernolákovo a Senec) na dnešním jižním Slovensku.

Erb hrabecí linie rodu Esterházy

BYZANTSKÉHO ŘÁDU

Zámek Esterházyů v Bernolákovu

NOUS,
NICOLAS VI
par la grâce de Dieu pape et patriarche
d'Alexandrie et de toute l'Afrique
de l'Eglise orthodoxe apostolique,
successeur de l'apôtre et évangéliste saint Marc,
protecteur du siège apostolique d'Alexandrie,
ayant étudié les buts
et les statuts ainsi que l'activité
chrétienne et oecuménique de
l'ORDRE INTERNATIONAL
DE SAINT CONSTANTIN LE GRAND
-ORDO SANCTI CONSTANTINI MAGNI (OCM)-
décidons de le reconnaître comme un
ORDRE DES CHEVALIERS chrétiens
combattant pour l'unité des êtres
humains et pour la réalisation de la
parole de notre seigneur Jésus Christ,
de répandre l'amour pour le prochain
et l'esprit de tolérance dans
le monde en signe de saint constantin
le grand et de le mettre sous
NOTRE ÉGIDE.
Alexandrie le 12 mai 1970
NICOLAS VI

PŘEKLAD: francouzky psaného textu tzv. PATRIARŠÍ TOMOS

Alexandrijský patriarchát řecké ortodoxní církve

My, Mikuláš VI.,
z milosti Boží papež a patriarcha Alexandrie a celé Afriky apoštolské pravoslavné církve, nástupce apoštola a evangelisty svatého Marka, zakladatele apoštolského stolce Alexandrie, jsme studovali cile a status, stejně jako křesťanskou a ekumenickou činnost Mezinárodního řádu sv. Konstantina Velikého - Ordo Sancti Constantini Magni (OCM) - a rozhodli jsme se, že ho uznáme jako Řád křesťanských rytířů, kteří bojují za jednotu lidských bytostí a za plnění učení našeho Pána Ježíše Krista, aby šířili lásku k bližním a ducha tolerance ve světě ve smyslu Svatého Konstantina Velikého, a udělili jsme mu naši ochranu.

V Alexandrii 12. května 1970,
Alexandreikos Nikolaos
Mikuláš VI.

Hrabě Karl Filomenu jako za své dítě nikdy oficiálně neuznal, majetkově ji však zajistil a o jeho otcovství se v rodině vědělo. To byl také důvod kroku, ke kterému o čtvrtstoletí později přistoupil jeho syn Michael (1884-1933). Protože podle lékařského zjištění nemohla mít jeho manželka Johanna, rozená hraběnka Batthyányová potomky, rozhodl se pár pro adopci dítěte mužského pohlaví a volba padla právě na Vojtěcha Kozáka, čtvrtého Filomenina syna.

Proč si vybral právě jeho, nevíme. Jisté je pouze to, že ani jeden ze dvou Michaelových bratrů tehdy ještě syny neměl a že (ovšem čistě teoreticky) hrozilo vymření forchtensteinské linie. Rozhodnutí Michaela Esterházyho a jeho ženy však nebylo v rodě přijato s nadšením, přestože svědci adopčního aktu pocházeli z řad nejvyšší aristokracie – vedle bývalého ministra zahraničí Leopolda hraběte Berchtolda šlo o Eleméra knížete Lónyaye, manžela belgické princezny Stefanie, vdovy po rakousko-uherském korunním princi Rudolfovi. K adopci došlo 17. října 1918, tedy necelý měsíc před zánikem Rakousko-Uherska a jedenáct dní před vyhlášením Československa. Hrabě Esterházy však již nestačil panovníka požádat o přenesení šlechtického titulu na svého adoptivního syna. Protože adopcí docházelo pouze k přenesení příjmení, nikoli šlechtictví, Adalbert se hrabětem nikdy nestal.

Esterházyové navíc s Michaelovým krokem nesouhlasili a chlapce za člena rodiny nikdy nepřijali. Snad i proto, že se dva měsíce po adopci Michaelovu mladšímu bratru Karlovi (1888-1931) narodil stejnojmenný syn. Důsledně proto dbali, aby se jméno Vojtěcha Kozáka, nyní Adalberta Esterházyho, nikdy nedostalo do prestižních Gothajských almanachů, které evidovaly příslušníky šlechtických rodů. Jako adoptivní syn Albert nemohl zdědit fideikomisní majetky svého otce (přestože ke zrušení fideikomisů došlo v Československu roku 1924, stále se k jeho ustanovením přihlíželo), které přešly na jeho nevlastního bratrance Karla (1918-1958). Tento stav musel mladíka velmi frustrovat a nepochybně měl vážný dopad na jeho další život. Když roku 1933 jeho otec zemřel, byl několik let vychováván na lichtenštejnských statcích na Moravě, a protože z rodového majetku získal jen velmi málo, nastoupil krátce po dovršení plnoletosti jako obchodní zástupce k firmě Baťa. V této době paralelně užíval jak jméno Adalbert Esterházy, tak Vojtěch Kozák, což komplikuje sledování jeho dalších životních osudů.

Po okupaci českých zemí roku 1939 emigroval do Británie, odkud se ale záhy vrátil a zapojil do odboje. Jeho tehdejší aktivity nejsou dostatečně zmapovány, jisté však je, že po osvobození vzbuzovaly určitá podezření. Již koncem května 1945 byl Adalbert Esterházy zatčen a ve vězení strávil téměř dvacet let (1945-1955 a 1958-1968). V mezidobí byl navíc sledován státní bezpečností a teprve roku 1968 se mu podařilo emigrovat. Více než desetiletí pobýval v Brazílii, odkud na počátku 80. let odešel do Vídně, kde se stal členem Řádu sv. Konstantina a Heleny. Když se po pádu komunistického režimu vrátil do Československa, začal usilovat o rozšíření činnosti i na toto území. To se mu podařilo v březnu 1995 a o tři roky později byla jedna z centrál řádu přesunuta do České republiky. Adalbert Esterházy alias Vojtěch Kozák zemřel v roce 2002.

Protože se v 90. letech 20. století (katolicky pokřtěný) Esterházy hlásil k pravosla-ví, měla jím vytvořená odnož řádu pravoslavný charakter. Protože tato církev má mezi českým obyvatelstvem tradičně malé zastoupení (a od vzniku samostatné České republiky v ní převládají cizinci), mohla existence čistě pravoslavného řádu působit cizorodě. Z tohoto důvodu se mohou přidruženými (nikoli ale řádnými) členy stát i příslušníci jiných křesťanských církví. Pro řád bylo také problematické působení pravoslavného kněze Eugena Freimanna. Ten se roku 2013 dostal do roztržky s tehdejším novým vedením české pravoslavné církve, které nastoupilo po abdikaci metropolity Kryštofa, který tehdy resignoval v důsledku mediálního skandálu. V současné době se ovšem již Řád sv. Konstantina a Heleny v České republice stabilizoval. Je respektován pravoslavnou církví v České republice, na Ukrajině i v USA a má charakter mezinárodního pravoslavného řádu. V současnosti má několik desítek členů a je rozdělen do řady místních organizací (tzv. komend) v řadě evropských zemí.

Často je možné setkat se s tvrzením, že Řád sv. Konstantina a Heleny patří mezi tzv. samozvané rytířské řády. Již samotná kvalifikace samozvanosti je velmi obtížná, protože v současnosti de iure existuje jediný skutečný rytířský řád, maltézští rytíři, který také jako jediný disponuje státní suverenitou. (Ani v jejich případě však nejde o svrchovanost klasickou, spojenou s držbou území, ale tzv. funkční, kde absenci vlastního teritoria nahrazuje mezinárodní uznání.) Všechny ostatní rytířské řády mají (a musí mít) charakter odlišný. Řád německých rytířů se po první světové válce přeměnil v ryze duchovní společenství s novým názvem Německý řád, jehož řádnými členy mohou být jen kněží a jeptišky (kromě nich má řád s přidruženou organizací familiárů a může 12 významným osobnostem propůjčit titul čestných rytířů). V současnosti je činný i v České republice. Ostatní rytířské řády charakter klasických duchovních řádů nemají. Vojenský a špitální Řád sv. Lazara Jeruzalémského (pařížské obedience) je v České republice evidován jako sdružení křesťanů zřízené Českou biskupskou konferencí dle kanonického práva, Řád sv. Lazara (maltské obedience) je spolkem a stejně tak charakter spolku má například Habsburky v exilu zřízený (resp. obnovený) Řád sv. Jiří (St. Georgs-Orden). Řád sv. Konstantina a Heleny má charakter mezinárodní organizace a sdružení, mimo jiné proto, že byl roku 1970 alexandrijským patriarchou řecké ortodoxní církve Mikulášem VI. uznán řádem křesťanských rytířů.

Na rozdíl od původních rytířských bratrstev, kde bylo hodnostní odlišení (komtur apod.) čistě funkční a vycházelo z teritoriálního členění, převzaly tyto organizace pro svou potřebu strukturu záslužných řádů, která se vyvinula během 18. století. (rytíři, komturi/komandéři, velkokřižníci). Členské příspěvky, které tyto řády vybírají, slouží k zajištění chodu řádu, organizaci pravidelných setkání, údržbě kostelů a především k financování charitativních aktivit. To platí i pro Řád sv. Konstantina a Heleny, který tyto aktivity rozvíjí nejen v Česku (zejména v severních Čechách), ale také v zahraničí. Vzhledem k existenci ekumenického Řádu sv. Lazara nelze také tvrdit, že v dnešní době fungující rytířský řád by měl být jen římsko-katolický.

Nelze samozřejmě tvrdit, že všechny dnes působící tzv. rytířské řády se zabývají charitou a dbají o duchovní rozvoj svých členů. Řada z nich opravdu vznikla na komerční bázi, jiné pak jako místní spolky nadšenců toužících po rytířské romantice. Tyto „řády“ se obvykle prezentují nejen jako rytířské, ale často též coby monarchistické a šlechtické, a svým členů slibují nejen evidenci (či dokonce udílení) erbů, ale také možnost povýšení do šlechtického stavu, za což vybírají vysoké poplatky. V některých případech nosí členové těchto společenství vznosně znějící (ale v podstatě komické) šlechtické přídomky a jejich „velmistři“ i knížecí tituly. Je přitom těžko uvěřitelné, že udílení takových titulů v některých případech vychází ze spolkových stanov potvrzených Ministerstvem vnitra České republiky!

Zástava řádu sv. Konstantina Velikého a Heleny

Členství v současném rytířském řádu totiž s sebou nenese žádný nárok na šlechtictví. Není spojeno s výsadami, ale spíše s povinnostmi. Své příslušníky zavazuje nejen k podpoře křesťanské víry, ale především k dobročinnosti a to jak ve formě finanční podpory, tak k osobnímu zapojení. To, že v minulosti byli členy rytířských řádů hlavně šlechtici, neznamená, že by tak tomu muselo být i dnes. Až do 19. století bylo označení šlechtic synonymem plnoprávného člena společnosti, osoby řadící se mezi elitu, která má dnes zcela jiný charakter. V současnosti je čestné označení rytíř (u některých řádů nahrazené francouzským chevalier) totiž jen odkazem na členství v řádu, který se jako rytířský prezentuje. Šlechtické tituly v současnosti na našem území nemá právo udílet žádná osoba, zahraniční tituly zde nebyly automaticky platné ani v době monarchie a stejně tak je vyloučené nabytí šlechtictví prostřednictvím adopce či jeho posloupností po ženské linii. Česká šlechta je v důsledku historického vývoje i nacistické a následně komunistické perzekuce mimořádně málo početná a nelze předpokládat, že by kdy došlo k jejímu rozšíření. Šlechtictví coby právního stavu se dnes dosáhnout prostě nedá. Snaha vyniknout nad ostatní v této oblasti by proto neměla být důvodem vstupu do řádů (včetně rytířských), jak tomu dnes někdy je, protože by měla souznít se zaměřením těchto řádů – snahou pomoc bližním a duchovní obrodu.

Jan Županič

Území Byzance po IV. křížové výpravě

Jediný Kája v Česku se pyšní modrou krví

Už skoro rok parkují slavná a luxusní auta například Rolls Royce Phantom, Maxwell nebo Cadillac v Technickém muzeu v Liberci.

Cadillac Club Coupe Fastback manželů Hadrabových

Pro nadšence, kteří muzeum založili a výhradně z vlastních sil a peněz vedou, je totiž srdcovou záležitostí ukazovat veřejnosti ty nejzajímavější exponáty. Na sbírku automobilů jsou dokonce tak pyšní, že jim věnovali loni v dubnu i vlastní pavilon. A ten, nabitý motokrasavci s modrou „krví na čtyřech kolech“, je po právu magnetem na automobilisty z blízka i zdaleka.

Posledním lákadlem je cadillac Kája, jediný kus tohoto skvělého auta v České republice, který nyní v muzeu představují jeho majitelé, manželé Hadrabovi. Jedná se o Cadillac Series 62 z roku 1941. Interiér moto pokladu ukrývá luxusní kožené sedačky, koženková stínítka u řidiče i spolujezdce, stříbrné budíky i kovový volant. Jeho majitelé mu říkají láskyplně Kája a je to jejich už 17. auto, které v Liberci představují. *„Je to nádherné a poměrně vzácné kupé z roku 1941 z doby Franka Sinatry, předpokládám, že v celém Česku je pouze tento kousek,“* říká majitel vozu Slavomír Hadraba a pokračuje: *„Tato kupátka se vyráběla pouze pět měsíců – od září 1941 do února 1942. Vzhledem k tomu, že USA vstoupily do druhé světové války, přestaly vyrábět automobily a motory, které měly, začaly dávat do tanků.“*

Technické muzeum v Liberci je samo o sobě zajímavým počinem: vzniklo doslova svépomocí, kdy se v roce 2014 skupina dobrovolných nadšenců rozhodla založit technické muzeum a prezentovat vše úžasné a jedinečné co technika a její výdobytky poskytují. Každý exponát má svou barvitou historii spojenou ve většině případů právě s libereckým regionem. Tento soukromý muzejní počin funguje díky přízni různých sběratelů a nadšenců, kteří mu poskytují řadu exponátů od různých drobností až po unikátní automobily. V týmu dobrovolných „muzejníků“ jsou pak dospělí různých profesí, kteří ve svém volném čase chodí pravidelně do muzea opečovávat historické exponáty, ale starají se také o údržbu budovy a běh organizace. (rž)

Foto: Lucie Fürstová

Dveře **SAPELI** významně dotvářejí tvář každého bydlení.
Dveře SAPELI ve spojení se zárubněmi neobyčejně pozvednou jeho estetickou hodnotu.
Chcete plné nebo s výplní? Světlé či tmavé?
Vyberte si takové, které budou Vašemu interiéru nejvíce slušet!

DODO-DVERE.CZ

SAPELI®

inzerce

Ještědské retro

Na Ještěd už vystoupal asi skoro každý, ale ne vždycky v minulosti tu našel otevřené dveře této pozoruhodné dominanty Liberce. To už ale neplatí, dnes se návštěva Ještědu vyplatí hned ze dvou důvodů: Neopakovatelného výhledu do všech světových stran a možnosti vidět opravdové retro.

TIP NA VÝLET

Užít si ho můžete doslova na vlastní kůži ve vnitřních prostorách Ještědu. Hotelové pokoje a salónek jsou totiž upraveny podle původních architektonických návrhů z 60. let minulého století. A zcela záměrně: Historie Ještědu je pohnutá a dnešní rekonstruovaná podoba záměrně odkazuje na významné osobnosti, které tuto fenomenální dominantu nad Libercem vytvořily.

Sama téměř stometrová stavba stojí na kruhové železobetonové desce o tloušťce 1 metr a průměru 13,40 metru umístěné v nadmořské výšce 1004,75 metrů. Spojuje v jedno vysílač a hotel. Autorem tohoto jedinečného návrhu je architekt Karel Hubáček a za projekt získal prestižní Cenu Augusta Perreta (Ještěd je jediná stavba v zemi s tímto nejvyšším odborným oceněním). Hotel a vysílač ve tvaru rotačního hyperboloidu byl slavnostně otevřen 21. září 1973 a nutno říct, že moderní dominanta, která nahradila původní vyhořelou turistickou chatu, byla pro místní nejprve jemně řečeno překvapivá.

Stavba samotná přinesla mnoho nových poznatků a materiálů, vnitřní vybavení bylo vyrobeno na míru. Posametová privatizační vlna ale smetla i Ještěd, výletníci se mohli do krajiny dívat jen z ochozů a unikátní stavba přechodem do soukromých rukou zavřela veřejnosti dveře. Dokonce se Ještěd ocitnul v konkurzu. Přesto se našla skupina lidí, kteří nedopustili úpadek a díky nim a dalším institucím se podařilo Ještědu vrátit jeho dřívější lesk a připomenout zaslouženou slávu.

Do salónku se vrátily repliky původního nábytku, a to hlavně díky podpoře veřejnosti a sponzorů – byly vyrobeny podle technických výkresů architekta Otakara Binara. A stejně tak i některým hotelovým pokojům se vrátila jejich původní tvář. To všechno a samozřejmě i stavba sama a krajina kolem jsou otevřené veřejnosti a stojí za vidění. Zveme vás na Ještěd, národní kulturní památku od roku 2006, zařazenou též na indikativní seznam UNESCO. Připravila: Romana Žatecká

Jak se tam dostanete?

- **AUTEM**: cesta na Ještěd je značená.
- **VLAKEM**: z hlavního nádraží tramvají číslo 3 až do Horního Hanychova, pak k lanovce po silnici nebo lesní stezce (15 minut chůze).
- **PĚŠKY**: po modré turistické značce z Horního Hanychova nebo červené turistické značce z Horního Hanychova (přes Pláně pod Ještědem) až na vrchol.

KOPECKÝ AUTO s.r.o.,
Přístavní 837/85
400 07 Ústí nad Labem
tel. 475 201 527

Pačinkův zvěřinec je plný skleněných zvířat

Křišťálové údolí, nová značka Libereckého kraje, se na Novoborsku mění ve skleněný zvěřinec. Výstava ve Sklářské muzeu v Novém Boru právě s názvem Skleněný zvěřinec totiž ukazuje, že i žhavá sklovina se dá zkrotit.

Lindavský výtvarník Jiří Pačinek se ve své dlouholeté autorské tvorbě inspiroval zvířaty a jeho skleněné představy můžete obdivovat do 24. května. Jiří Pačinek, který spolupracoval i s Bořkem Šípkem, zvolil za symbol své výstavy rozzuřeného býka, který žhne všemi barvami, a v jeho expozice skleněných zvířat jsou k vidění zvířata exotická i bájná.

„Zvěřince byly ozdobou šlechtických dvorů, královských sídel. Byla to věc, kterou se panovníci a majitelé chlubili,“ říká Eliška Vavříčková, ředitelka Sklářského muzea v Novém Boru, podle které inspirací k nové výstavě byl i Skleněný zvěřinec Tennesseeho Williamse. *„Hra je tak oblíbená, protože je upřímná a autobiografická a to je hlavní rys i Jiřího Pačinka a jeho tvorby – je to upřímná, poctivá práce, ze které čiší radost a láska ke sklu,“* dodává Vavříčková.

Jiří Pačinek, oceněný mj. v roce 2017 jako Osobnost roku Libereckého kraje v kategorii podnikání a management, je významný výtvarník a sklář působící v Lindavě u Nového Boru. (rž)

Liberecký kraj přebírá od Preciosy značku Křišťálové údolí

Dva roky trvající jednání o využívání značky Křišťálové údolí (Crystal Valley) Libereckým krajem jsou u konce. Liberecký kraj se dohodl s Preciosou a.s. na základních parametrech smlouvy. Kraj chce posílit svou pozici na poli cestovního ruchu o další témata, která jsou v regionu tradiční, a sice o sklářství, bižuterii a šperkařství.

Tisková konference na téma převzetí značky Křišťálové údolí ze dne 27. února (zleva Ludvík Karl, hejtman Martin Půta a radní Květa Vinklátová)

„Žádný jiný region na světě nemá na svém území tak velkou koncentraci firem, které staví své podnikání na těchto oborech. Uvědomujeme si velký potenciál, který má tato výjimečnost z hlediska cestovního ruchu, ale také v této souvislosti vidíme možné podnikatelské příležitosti pro poskytovatele služeb v cestovním ruchu. Dnešní návštěvník chce zážitek a my mu díky Křišťálovému údolí dokážeme nabídnout zážitek zcela unikátní,“ uvedla Květa Vinklátová, členka rady kraje pro kulturu, památkovou péči a cestovní ruch.

Se záměrem postavit image Libereckého kraje v oblasti cestovního ruchu na značce Křišťálové údolí přišla Preciosa již v roce 2016. Jednání o možnosti převzetí značky započala v roce 2017 a byla komplikovaná. Preciosa dlouhodobě využívá značku pro propagaci svých výrobků především v zahraničí a skloubit podnikatelský zájem firmy se záměrem pomoci využitím značky celému regionu nebylo snadné.

„Velmi si vážím toho, že Preciosa po dlouhých jednáních přistoupila k tomu, že značku Křišťálové údolí Libereckému kraji přenechá ve všech třídách, ve kterých ji má registrovanou, tedy i pro výrobky. Tato dohoda umožní značku Křišťálové údolí využívat za dopředu jasných a rovných podmínek všem sklářským, bižuterním a šperkařským firmám v regionu. Zároveň se otevírá prostor pro využití této tradice v oblasti cestovního ruchu. Vnímám to tak, že Preciosa udělala velmi vstřícný a velkorysý krok ve prospěch rozvoje celého kraje,“ dodal Martin Půta, hejtman Libereckého kraje.

V nejbližších dnech se doladí detailní parametry smlouvy. Mimo jiné se v ní Liberecký kraj zaváže uhradit přes 500 tisíc korun za převod ochranných známek a také ke každoročním investicím do rozvoje značky v řádech milionů po dobu tří let.

Projekt připraví Agentura regionálního rozvoje, s.r.o., vlastněná ze 100 % Libereckým krajem. Od 1. března 2019 bude projekt Křišťálové údolí (Crystal Valley) řídit Ing. David Pastva, který uspěl ve výběrovém řízení na pozici manažera projektu. Pastva má dlouholeté zkušenosti z oblasti cestovního ruchu. Byl ředitelem zahraničního zastoupení České centrály cestovního ruchu – Czech Tourism ve Frankfurtu nad Mohanem – a podílel se na budování destinační agentury České Švýcarsko. V posledních letech působil jako vedoucí odboru cestovního ruchu, kultury a sportu ve statutárním městě Liberci.

Vydává: Severočeský Metropol, a. s., Beethovenova 215/24, Ústí nad Labem, IČO: 28668898, tel. 472 700 122, ředitel vydavatelství: Ing. Jiří Morštadt, morstadt@tydeniky.cz, redakce@tydeniky.cz, inzerce: inzerce@tydeniky.cz, vedoucí výroby: Jiří Vondráček, e-mail: grafika@tydeniky.cz, internet: Jakub Richter, richter@tydeniky.cz, www.tydeniky.cz. Povoleno MK R pod číslem E 17961. Vychází každý měsíc. Distribuce: vlastní Metropol. Nevyžádané rukopisy a fotografie se nevracejí.